
MUSKUSRATTEN & BEVERRATTEN

Jaarverslag 2020

WEER MINDER MUSKUSRATTEN GEVANGEN IN 2020

Het gaat goed met het terugdringen van de muskusrat. Afgelopen jaar werden er in ons land weer minder gevangen dan in 2019. Volgens de Unie van Waterschappen is dat een teken dat de waterschappen op koers zijn om de populatie onder controle te krijgen.

HOE STAAT HET MET DE MUSKUSRAT

Gevaarlijk voor dijken en oevers

Muskusratten horen van oudsher niet in Nederland thuis. Het dier heeft bij ons geen natuurlijke vijanden en is door menselijk handelen hier beland. Muskusratten zijn schadelijk voor onze dijken en de biodiversiteit. Waterschappen hebben de wettelijke taak om de waterstaatswerken te behoeden voor graverij door muskusratten om daarmee te zorgen dat we onze voeten droog kunnen houden. Hiervoor is het nodig om het aantal muskusratten te beheren.

Life MICA project

In het Life Mica project worden nieuwe opsporings- en vangtechnieken ontwikkeld. Zo worden met slimme vallen, die uitgerust zijn met beeldherkenning, alleen muskus- en beverratten gevangen. Dit voorkomt bijvangst van andere dieren. Met environmental DNA (eDNA) kunnen DNA-sporen van de dieren worden gevonden in watermonsters. Daarmee wordt bepaald of er muskusratten of beverratten in het gebied zijn, en zo ja, waar ze zich bevinden. Hierdoor kan het aantal kooien verminderen wat tot een beperking van bijvangsten zal leiden.

Dalende lijn

De waterschappen vangen minder muskusratten, omdat er steeds minder zijn. Het aantal gevangen muskusratten laat al jaren een dalende lijn zien. Dit is een gevolg van grote inspanningen en een actieve vangststrategie van de waterschappen. In 2020 zijn er 47.772 muskusratten gevangen. In vergelijking met 2019 is dit een daling van 5%.

Waterschappen	2018	2019	2020
De Stichtse Rijnlanden	2.748	2.012	2.675
Hollands Noorderkwartier	1.093	1.374	1.567
Delfland	343	665	911
Rijnland	5.150	5.222	5.392
Schieland en de Krimpenerwaard	4.886	4.766	5.840
Aa en Maas	1.650	1.634	2.387
Amstel, Gooi en Vecht	1.776	1.744	1.896
Brabantse Delta	2.817	2.928	2.109
De Dommel	852	536	527
Drents Overijsselse Delta	5.214	3.762	2.691
Hunze & Aa's	2.593	4.058	2.762
Limburg	1.188	939	1.007
Noorderzijlvest	4.647	2.514	1.616
Rijn en IJssel	711	508	547
Rivierenland	5.071	5.862	4.104
Scheldestromen	2.395	2.286	3.128
Vallei en Veluwe	3.220	2.264	1.309
Vechtstromen	3.191	2.392	2.185
Zuiderzeeland	2.093	3.035	4.012
Hollandse Delta	1.321	1.067	784
Fryslân	552	751	323
Totaal	53.511	50.319	47.772

“

MUSKUSRATTEN
HEBBEN EEN
NEGATIEF EFFECT OP
BIODIVERSITEIT

Waterschappen willen bijvangsten voorkomen

Bestrijders van muskusratten proberen zogeheten bijvangsten, dus andere diersoorten die bij toeval worden gevangen, zoveel mogelijk te voorkomen. Daartoe worden (in bepaalde perioden van het jaar en soms definitief) vangmiddelen weggehaald en worden vangmiddelen zo veel mogelijk aangepast om dieren de kans te geven om te ontsnappen. Alle vangkooien zijn voorzien van een zogenaamde otterring die voorkomt dat een otter een kooi in kan gaan. Daarnaast zijn er visklepjes die het binnenzwemmen door vissen tegengaan. Het aantal bijvangsten is in 2020 met 2611 afgenomen.

In totaal gaat het om 10.062 dieren, waarvan 2.730 bruine ratten (-144), 2.900 woelratten (-848). Andere uitschieters zijn uitheemse rivierkreeften (+188), snoek (-189), wilde eend (-130) en aalscholver (+25). In 2020 is er 1 bever bijgevangen (-1). En zijn er 6 jonge otters bijgevangen in 2020 (+6). Van de bijvangsten worden Amerikaanse nertsen, bruine ratten, roodwangschilpadden, uitheemse rivierkreeften en wolhandkrabben als gewenste bijvangst gezien. Van deze soorten zijn er 4.402 bijgevangen in 2020 (+20).

Bestrijding draagt bij aan ecologisch evenwicht

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat muskusratten een negatief effect op de biodiversiteit hebben. Muskusratten behoren tot de top 5 van dieren met de grootste impact op ecosystemen. Ze eten planten zoals riet weg, waardoor ze de biodiversiteit aantasten. Terugdringen van muskusratten tot de landsgrens zal waarschijnlijk ondersteunend zijn voor natuurherstel door moerasontwikkeling. Ook in het kader van een EU-verordening uit 2015 blijft vangen van muskusratten noodzakelijk, omdat invasieve exoten als de muskusrat een belangrijk en groeiend probleem in alle EU-lidstaten zijn. Ze vormen een grote bedreiging voor de Europese biodiversiteit doordat ze inheemse soorten kunnen verdringen of zelfs doen uitsterven.

	2018	2019	2020
Zoogdieren	5.128	6.854	5.846
Vogels	1.346	1.398	1.281
Vissen	1.361	1.872	1.334
Overige dieren	1.092	1.384	1.601
Totaal	8.927	11.538	10.062

Bijvangsten muskusratbestr.	Gewenste bijvangsten	Ongewenste bijvangsten	Totaal bijvangsten
Zoogdieren	2.626	3.220	5.846
Vogels	0	1.281	1.281
Vissen	0	1.334	1.334
Overige dieren	1.595	6	1.601
Totaal	4.221	5.841	10.062

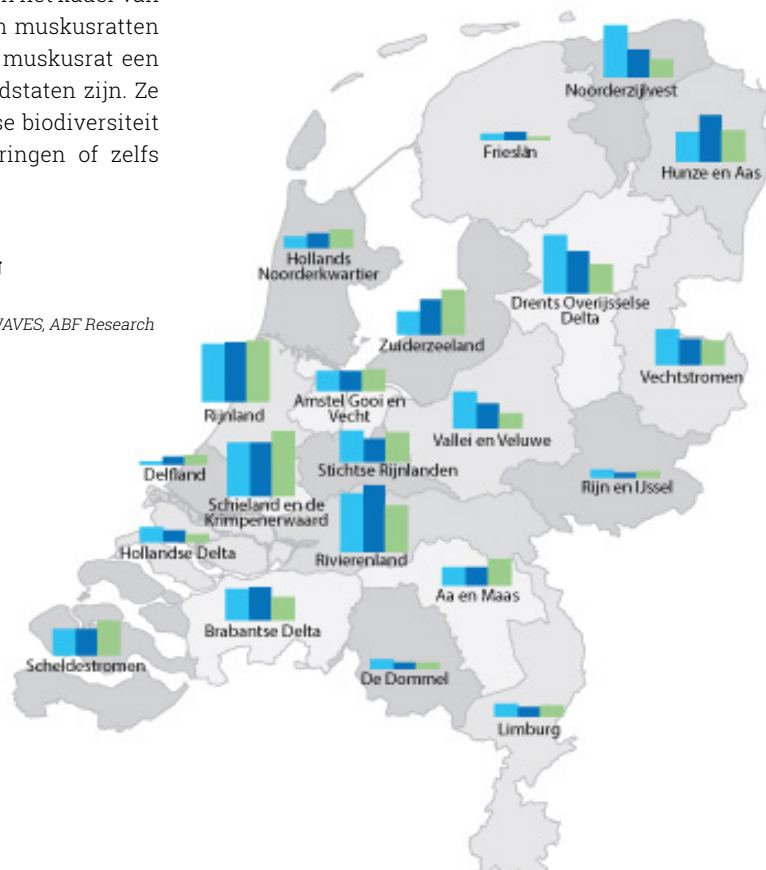
Gedetailleerde informatie over het vangen van muskusratten is te vinden op de Waves Databank.
Kijk op waves.databank.nl

Muskusrattenbestrijding

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020

Eenheid: aantal

Bron: Unie van Waterschappen, WAVES, ABF Research

HOE STAAT HET MET DE BEVERRAT?

Beverratten komen uit Duitsland

Het aantal beverratten nam in 2020 toe. Bij beverratten is het de waterschappen in Nederland al gelukt om ze terug te dringen tot de landsgrenzen. Ruim 95% van de vangsten vindt plaats direct langs de grens met Duitsland, waar de beverrat nu vooral vandaan komt. Door de zachte winters van de afgelopen jaren is de beverratpopulatie in Duitsland sterk gegroeid, waardoor er ook steeds meer naar ons toe komen. Door de kwaagdieren direct langs de grens te vangen voorkomen onze waterschappen dat ze zich weer over heel Nederland verspreiden.

In Nederland is nauwelijks nog sprake van een populatie beverratten, omdat het de waterschappen gelukt is deze sinds 2010 terug te dringen tot de grens van Nederland. Alle dieren die sindsdien gevangen worden betreffen instroom uit voornamelijk Duitsland. Deze dieren worden voor 95% binnen 10km van de landsgrens gevangen. Dat aantal nam in 2020 toe met 12%, er werden 1.344 gevangen. Landinwaarts werden er nog enkele beverratten gevangen. Langs de IJssel en in het Ketelmeer zijn er in totaal 30 beverratten gevangen.

Net als de muskusrat heeft ook de beverrat een negatief effect op de biodiversiteit, om deze reden zijn beide soorten op de EU-lijst van invasieve exoten geplaatst.

Waterschappen	2018	2019	2020
De Stichtse Rijnlanden	1	0	0
Hollands Noorderkwartier	0	0	0
Delfland	0	0	0
Rijnland	0	0	0
Schieland en de Krimpenerwaard	0	0	0
Aa en Maas	4	0	6
Amstel, Gooi en Vecht	0	0	0
Brabantse Delta	0	0	0
De Dommel	1	0	0
Drents Overijsselse Delta	3	0	18
Hunze & Aa's	146	132	243
Limburg	630	582	524
Noorderzijlvest	1	1	0
Rijn en IJssel	247	279	254
Rivierenland	33	15	51
Scheldestromen	1	0	0
Vallei en Veluwe	1	0	12
Vechtstromen	198	188	235
Zuiderzeeland	0	0	0
Hollandse Delta	1	0	1
Fryslân	1	0	0
Totaal	1.268	1.197	1.344

Bijvangsten

Bestrijders van beverratten proberen net als de muskusratten-bestrijders zogeheten bijvangsten, dus andere diersoorten die bij toeval worden gevangen, zoveel mogelijk te voorkomen. Dit blijft echter nooit in alle gevallen te voorkomen. Het afgelopen jaar werden er vooral bruine ratten gevangen. De bruine ratten worden gezien worden als een gewenste bijvangst door het gevaar voor de volksgezondheid. Daarnaast gaat het om dieren die door stress overlijden in de levend vangende kooi. In het Life MICA project waar de waterschappen aan weken, wordt er gebruik gemaakt van een levend vangende kooi met beeldherkenning. Alleen bij een muskus- of beverrat zal de kooi sluiten. Op deze manier zullen er nauwelijks nog bijvangsten zijn.

Samenwerking met Duitsland

Sinds 2006 worden er net over de grens in Duitsland beverratten gevangen door Nederlandse bestrijders. Doel is om de instroom van beverratten naar Nederland te beperken. Het is effectiever om in Duitsland te vangen omdat het watersysteem daar minder vertakt is. In 2020 zijn er 228 beverratten gevangen in Duitsland. Daarbij zijn 264 muskusratten bijgevangen.

	2018	2019	2020
Zoogdieren	1.618	1.688	1.461
Vogels	13	19	15
Vissen	0	0	0
Overige dieren	1	0	0
Totaal	1.632	1.707	1.476

Bijvangsten beverratbestr.	Gewenste bijvangsten	Ongewenste bijvangsten	Totaal bijvangsten
Zoogdieren	1.454	7	1.461
Vogels	0	15	15
Vissen	0	0	0
Overige dieren	0	0	0
Totaal	1.454	22	1.476

Gedetailleerde informatie over het vangen van beverratten is te vinden op de Waves Databank.

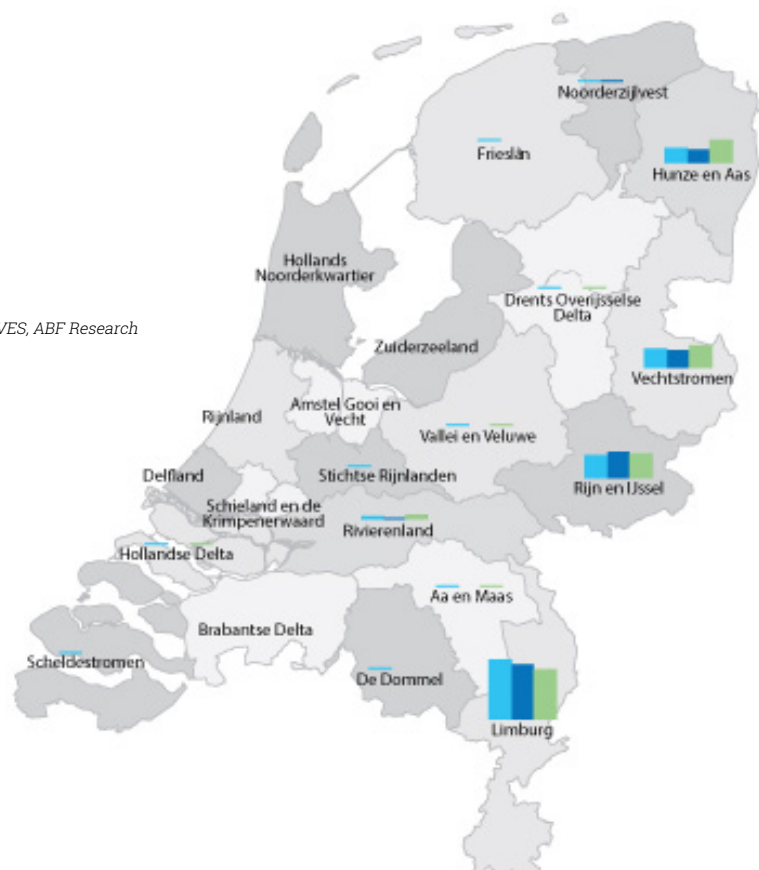
Kijk op waves.databank.nl

Beverrattenbestrijding

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020

Eenheid: aantal

Bron: Unie van Waterschappen, WAVES, ABF Research

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

info@uvw.nl
www.uvw.nl

mei 2021